



Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government

Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja
Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O MONITORINGU SPRR 2022-28

Izveštaj o monitoringu za 2022

SADRŽINA:

1. IZVRŠNI REZIME	3
2. NAPREDAK U SPROVOĐENJU CILJEVA STRATEŠKIH DOKUMENTA	
2.1 NAPREDAK KA CILJU.....	6
Specifični cilj 1.1: Podrška prihodima održive farme i fleksibilnost da bi povećali bezbednost hrane.....	
Specifični cilj 1.2: Povećanje konkurentnosti i poboljšanje orijentacije na zahteve tržišta fokusiranjem na istraživanje, inovacije, tehnologiju i digitalizaciju.....	
Specifični cilj 1.3: Poboljšanje položaja poljoprivrednika u lancu vrednosti	
2.1.2 Strateški cilj 2: Održivo upravljanje prirodnih resursa	
Specifični cilj 2.1: Podrška ublažavanju klimatskih promena i prilagođavanju, kao i obnovljivoj energiji.....	
Specifični cilj 2.2: Podrška promovisanju održivog i efikasnog upravljanja zemljišta, vode i vazduha.....	11
Specifični cilj 2.3: Podrška zaštiti biodiverziteta, proširenje usluga ekosistema i očuvanju habitata-staništa i pejzaža.....	
2.1.3 Strateški cilj 3: Podrška preduzećima u ruralnim područjima, povećanje zaposlenosti i poboljšanje socijalne infrastrukture	12
Specifični cilj 3.1: Promovisanje zapošljavanja, rasta, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući bioekonomiju i održivi razvoj šumarstva.....	
Specifični cilj 3.2: Poboljšanje društvenih potreba za hranom i zdravljem, uključujući bezbednu hranu, hranljivu i održivu, smanjenje rasipanja hrane kao i dobrobit životinja.....	
Specifični cilj 3.4: Promovisanje rodne ravnopravnosti, uključujući učešće žena u poljoprivredi i socijalno uključivanje zajednica i narušenih-povređenih grupa.....	13
2.1.4 Strateški cilj 4: Sveobuhvatne institucionalne i sektorske reforme za stvaranje efikasnih javnih usluga.....	
Specifični cilj 4.1: Reorganizacija i puna funkcionalizacija ARP-a kao IPARD agencije	
Specifični cilj 4.2: Postizanje pouzdanosti za upravljanje sprovođenje budžeta za programske mere.....	
Horizontalni cilj 4.3: Digitalizacija sektora i transfer znanja	16
2.2.1 Evaluacija glavnih dostignuća, koristeći pokazatelje-indikatore i grafikone.....	
2.2.2 Historija-priča uspeha	
2.2.3 Procena izazova, nedostataka i prepreka.....	

2.2.4 Budžetski resursi.....	
2.2.5 Zaključci i preporuke za naredne korake.....	
3 OPASNOSTI I KORACI ZA NJIHOVE ADRESIRANJE-REŠAVANJE.....	
Shtojca 1: Matrica izveštavanja za sprovođenje akcionog plana SPRR 2022-2028.....	20

1. IZVRŠNI REZIME

Imajući u vidu značaj i značaj sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja u bruto domaćem proizvodu (BDP), kao i visok potencijal ovog sektora za dalji razvoj i stvaranje prihoda i radnih mesta, možemo reći da ovaj sektor nesumnjivo zauzima značajno mesto u opštem ekonomskom razvoju zemlje. Strategija za poljoprivredu i ruralni razvoj treba da doprinese boljem korišćenju resursa u poljoprivredi i istovremeno postizanju višeg nivoa konkurentnosti poljoprivredno-prehrambene proizvodnje. Proces pristupanja Republike Kosovo EU zahteva usaglašavanje propisa i standarda poljoprivrede i ruralnog razvoja sa propisima i standardima Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) Evropske unije, ovo je jak razlog za Strategiju kroz odabrane akcije da doprinese u ovom pravcu.

Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja za period 2022-2028. godine odražava potrebu razvoja poljoprivrednog sektora i ruralnih područja, da konkurišu na tržištima Evropske unije i regiona. Identifikuje mere za povećanje efikasnosti poljoprivredne proizvodnje, prerade i marketinga; izgradnja odgovarajućih, efikasnih javnih i privatnih institucija; poboljšati prihod farme; da obezbedi da potrošači imaju pristup bezbednoj i zdravoj hrani; da optimizuje korišćenje zemljišta, šuma i vodnih resursa, na održiv i ekološki prihvatljiv način; i da izgradi održive ruralne zajednice kroz održivi ruralni razvoj.

Prema sumarim analizama identifikovani su strateški i specifični ciljevi, a to su:

OS 1: Rritja e konkurrencës së sektorit agro-ushqimor dhe përmirësimi i efikasitetit dhe qëndrueshmërisë së prodhimit të fermës

O. specifik 1.1: Mbështetje të ardhura të qëndrueshme të fermës dhe elasticiteti për të rritur sigurinë ushqimore
O. specifik 1.2: Rritja e konkurrencës dhe përmirësimi i orientimit ndaj kërkesave të tregut duke u fokusuar në kërkime, inovacion, teknologji dhe dixhitalizim
O. specifik 1.3: Përmirësimi i pozitës së fermerëve në zinxhirin e vlerës

OS 2: Menaxhimi i qëndrueshëm i resurseve natyrore (tokat, pyjet dhe uji)

O. specifik 2.1: Mbështetje në zbutjen dhe në përshtatjen me ndryshimet klimatike, si përdorimin e energjisë së ripërtëritshme
O. specifik 2.2 Mbështetje në nxitjen e menaxhimit të qëndrueshëm dhe efikas të tokës, uji dhe
O. specifik 2.3 Mbështetje në mbrojtjen e bio-diversitetit, shërbimet e zgjeruara të ekosistemit dhe ruajtja e habitateve dhe peizazheve

OS 3: Zhvillimi i bizneseve në zonat rurale, rritja e punësimit dhe përmirësimin i infrastrukturës sociale

O. specifik 3.1: Promocimi i punësimit, rritjes, përfshirjes sociale dhe zhvillimit lokal në zonat rurale, përfshirë bio-ekonominë dhe zhvillimi i qëndrueshme i pylltarisë
O. specifik 3.2: Përmirësimi i kërkesave shoqërore për ushqimin dhe shëndetin, përfshirë ushqimin e sigurt, ushqyes dhe të qëndrueshëm, zvogëlimin e mbeturinave të ushqimit, si dhe mirëqenien e kafshëve
O. specifik 3.4: Promocimi i barazisë gjinore, duke përfshirë pjesëmarrjen e grave në bujqësi dhe përfshirjen sociale të komuniteteve dhe grupeve të cenushme

OS 4: Reforma gjithëpërfshirëse institucionale dhe sektoriale për të krijuar shërbime publike efikase

O. Specifik 4.1 Riorganizimi dhe funksionalizimi i plotë i AZHB-së si Agjenci IPARD
O. Specifik 4.2 Arritja e besueshmërisë për menaxhim dhe zbatim të buxhetit për masat e programi IPARD III
O. Specifik horizontal 4.3: Dixhitalizimi i sektorit dhe transferimi i njohurive

Sprovođenje SPRR 2022-28 vrši se pomoću dve vrste mera politike: Stub I (direktna plaćanja/subvencije), Stub II (grantovi - ruralni razvoj) sličnih Zajedničkoj poljoprivrednoj politici

(CAP) EU, i projektima kapitalne ili infrastrukturne i institucionalne reforme koje imaju za cilj dalju funkcionalizaciju Ministarstva ka efikasnijoj javnoj upravi.

Akcije identifikovane za postizanje ispunjenja strateških i specifičnih ciljeva bave se pitanjima bezbednosti i bezbednosti hrane, unapređenja ishrane i promovisanja održive poljoprivrede, očuvanja prirodnih resursa, inkluzivne rodne ravnopravnosti, pune i produktivne zaposlenosti, kao i unapređenja blagostanja i društveno- ekonomska pitanja ruralnih područja.

Ukupna površina i korišćenje poljoprivrednog zemljišta

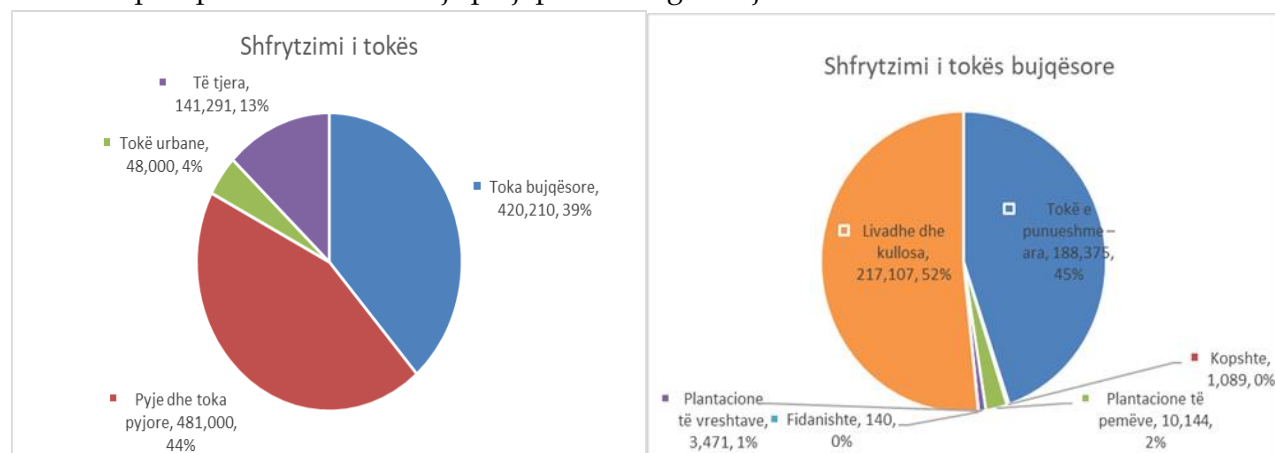
Poljoprivredno zemljište je osnova poljoprivredne proizvodnje koja obezbeđuje najvći deo snabdevanja hranom i pruža kritičan broj ekosistemskih usluga (za bezbednost hrane). Poljoprivreda je stoga od vitalnog značaja za sigurnost hrane i podržava ciljeve održivog razvoja (SDG). Površina poljoprivrednog zemljišta na Kosovu kao resursa za proizvodnju hrane da bi se ispunili zahtevi samodovoljnosti je prilično ograničena.

Ukupna površina zemljišta na Kosovu podeljena je u sledeće kategorije: poljoprivredno zemljište koja učestvuje sa 38,53%, šume i šumsko zemljište 44,11%, urbano zemljište 4,40% i ostalo 12,96%.

Prema podacima ankete poljoprivrednog istraživanja, korišćena površina poljoprivrednog zemljišta nije pretrpela veće promene i predstavljala je približan trend korišćenja za ovaj vremenski period.

Korišćenje poljoprivrednog zemljišta u 2020. godini prema kategorijama ima sledeću distribuciju: livade i pašnjaci (uključujući i zajedničko zemljište) sa učešćem od 52%, oranice - njive uključujući povrće (na otvorenom polju 8.491 ha i plastenici kao prvi usev 562) 45%, bašte i rasadnici 2%, plantaži drveća 2% i plantaži vinograda 1%.

Slika. 1 Opšta površina i korišćenje poljoprivrednog zemljišta



Izvori: Zeleni izveštaj

Akcioni plan SPRR je usvojen u Vladi prema ranije odobrenom budžetu, tj. SOP 2022- 24. Vlada nije izdvojila budžet za adresiranje svih identifikovanih potreba za postizanje ciljeva.

Međutim, zbog globalne krize snabdevanja hranom kao posledica COVID-a 19, rata u Ukrajini, koji je uticao na povećanje cena poljoprivrednih inputa, koje su u proseku porasle sa 100% na 300%, Vlada je odlučila da izdvoji dodatni budžet za kategoriju subvencija.

Tabela 1. Troškovi budžeta po kategorijama za 2022. godinu

Kategorije	Odobreni budžet /2022	Potrošeni budžet /2022	% odobrenog budžeta
Plata i dnevnice	3,045,778.00	2,458,723.80	80.73%
Roba i usluga	3,022,075.11	2,404,100.42	79.55%
Opštinski troškovi	135,660.00	56,366.96	41.55%
Subvencije i grantovi	76,061,692.20	70,262,986.50	92.38%
Kapitalni projekti	2,536,744.00	2,075,193.43	81.81%
UKUPNO	84,801,949.31	77,257,371.11	91.10%

Izvor:MPŠRR

Od četiri strateška cilja gore navedena: Strateški cilj 1 – Povećanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora i poboljšanje efikasnosti i održivosti poljoprivredne proizvodnje. Akcije preduzete u okviru ovog cilja apsorbivale su najveći deo budžeta.

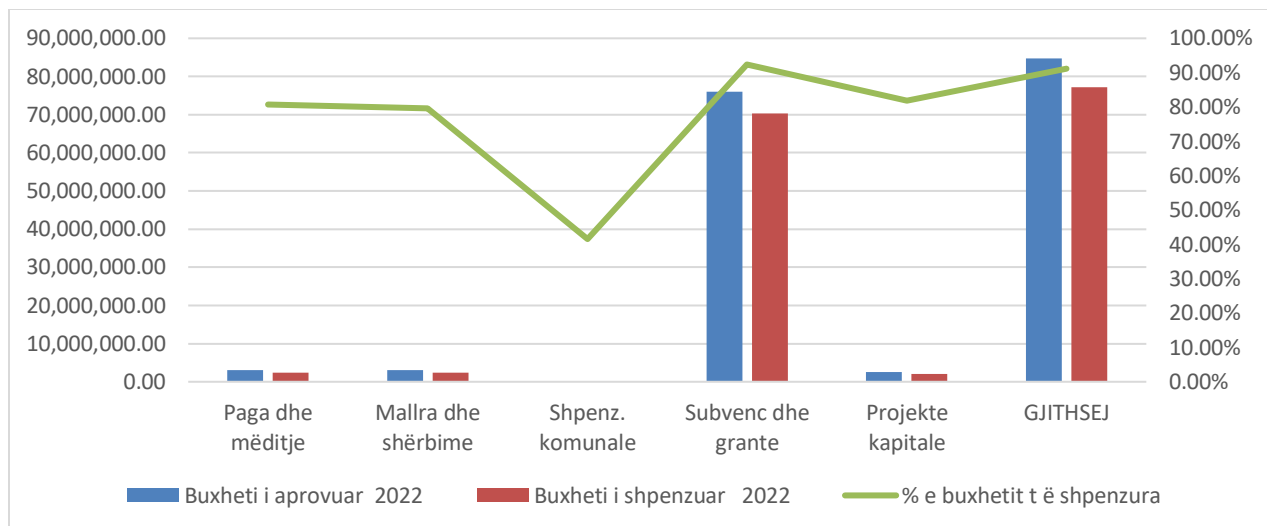
Iz kategorije direktnih plaćanja/subvencija i grantova, odobreni budžet je iznosio 76.061.692,20€, od kojih je potrošeno 70.262.986€ ili 92% i pridobili 28.222 farmera subvencije i grantove/projekte ruralnog razvoja.

Ako analiziramo akcije koje su sprovedene u kategoriji subvencija/direktnih plaćanja, videćemo da ima preko 100% realizacije, jer je Vlada odlukom izdvojila +18.000.000 m/€: za poljoprivredne useve/ha/ proizvodnju, za grlo stoke i kvalitet mleka.

Što se tiče kašnjenja u realizaciji akcija, došlo je do kašnjenja u realizaciji infrastrukturnih projekata ili kapitalnih projekata i usluga. Tako reći, nijedna aktivnost koja je planirana da se sprovede putem javnih nabavki nije realizovana.

Takođe treba napomenuti da je bilo kašnjenja u aktivnostima koje su planirane da se realizuju kroz finansiranje od strane donatora. Planiranje donatora često ne odgovara godini planiranja i raspodele budžeta koju mi radimo. Na primer, projekti finansirani iz IPA 2021, koji bi prema našim projekcijama trebalo da počnu da se realizuju 2022. godine, još nisu počeli da se realizuju

Slika 2: Potrošnja budžeta prema kategorijama u 2022. godini



Izvor: MPŠRR

2. NAPREDAK U SPROVOĐENJU CILJEVA STRATEŠKIH DOKUMENTA

2.1 NAPREDAK NASPRAM CILJEVA

2.1.1 Strateški cilj 1: Povećanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora i poboljšanje efikasnosti i održivosti poljoprivredne proizvodnje

Specifični cilj 1.1: Podrška održivom prihodu farme i fleksibilnosti za povećanje sigurnosti hrane

Da bi povećali bezbednost ishrane i održivosti farme, preduzete su sledeće aktivnosti:

Akcija 1.1.1 - Nadoknada poljoprivrednih šteta izazvanih elementarnim nepogodama u 24 opštine Kosova. Komisija je razmotrila sve prijave (1.584 prijave, iz 24 opštine, u vrednosti od: 5.674.729,56€), na osnovu kriterijuma definisanih u priručniku, odobrila: 1.012 zahteva u vrednosti: 3.446.907,38€, gde od ove vrednosti nadoknađeno 82% ili 2.826.464,05 €.

Akcija 1.1.2 - subvencionisanje šeme poljoprivrednog osiguranja (poljoprivredne kulture i životinje) Ukupno, 9 farmera je imalo koristi, u iznosu od: 1.775,01 €. Premijska subvencija je izvršena za poljoprivredne kulture: maline, jabuke, šljive, grožđe, jagode, paprike, orasi, pasulj, kukuruz, višnje, trešnje i kruške. Iako je ovom procesu prethodila kampanja senzibilizacije/informisanja od strane DSUT-a u saradnji sa IFC-om, u svim regionima Kosova i dalje je postojao mali broj farmera zainteresovanih da se prijave za ovu meru. Prve procene u Ministarstvu pokazuju da je mali interes za kupovinu polisa osiguranja zbog činjenice da postoji i paralelna šema za pokrivanje štete od elementarnih nepogoda, koja ima manje administrativnih procedura za nadoknadu, pa je samim tim privlačnija za poljoprivrednike.

Akcija 1.1.3 - Subvencionisanje poljoprivrednika za poljoprivredne kulture po površini/jedinici i količini proizvodnje po ha. Ukupno, za sve ove kategorije, koristi je imalo ukupno 42.508

farmera/korisnika. Za žitarice ima ukupno 27.636 poljoprivrednika korisnika, odnosno 88.660,57 ha, a subvencionisano je dodatnih 60.866.295 kg žitarica proizvedenih po kvoti.

Subvencijom za proizvodnju suncokreta koristila su 4 poljoprivrednika koji se bave proizvodnjom suncokreta, koji su ukupno obrađivali 45,5 ha.

Proizvodnja grožđa se subvencionise po ha i po litru proizvedenog grožđa. Proizvedeno je ukupno 2.711 poljoprivrednika korisnika, odnosno 2.723,45 ha vinograda i 7.702.215,45 l vina.

Subvencionisanjem proizvodnje drveća, ukupno, 4.293 farmera ili 5.012,62 ha imalo je koristi. Za proizvodnju maline koristilo je 376 farmera, odnosno subvencionisano je 1.150.071,22 kg proizvedene maline. U proizvodnji drveća koristi je imalo 7.416 farmera, proizvodeći 7.012,54 ha stabala. Subvencionisana je i proizvodnja sadnog materijala iz ove kategorije, koristi je dobilo 18 poljoprivrednika ili 592.448 ha sadnog materijala. Subvencionisanje lekovitog aromatičnog bilja izvršeno je po ha od čega su koristi imala 54 poljoprivrednika ili 38,89 ha.

Akcija 1.1.4 - Subvencionisanje stočnih farmi po grlu, podržano je 10.473 farmera, u iznosu od: 12.689.808,94€. Za subvenciju po grlu stoke koristilo je 5.590 farmera, odnosno 52.538 krava muzara, ovaca 1.114 farmera korisnika, odnosno 128.194,00 koza 249 korisnika/13.543 grla koze. Pčele 3.015 korisnika/ 190.204 košnice pčela. Krmače 116 korisnika, odnosno 895 grla, kokoške 72 korisnika odnosno 868.909 grla koka. Akvakultura ili proizvodnja ribe 5 korisnika odnosno 316.367,18 kg, grla teladi 304 korisnika odnosno 4.565 grla teladi i subvencija za klanje 8 korisnika ili 337 grla za klanje.

Akcija 1.1.5 - Jačanje savetodavnih usluga i uključivanje inovacija kao suštinskog dela transfera znanja

Ova akcija nije sprovedena kroz planirani projekat koji je trebalo da bude ugovoren. Referentne teme za projekte su pripremljene i dostavljene na vreme, međutim procedure nabavke su produžene jer je bilo žalbi u elu za Razmatranje Nabavke-TRN-u i nakon odluke TRN-a ugovor je sada u fazi potpisivanja koji će biti sproveden 2023. godine.

Uprkos svemu tome, DSUK je i bez projekta razvio aktivnost i davao savete poljoprivrednicima preko CIO-a, gde je tokom 2022. godine ukupno 5683 farmera podržano tehničkim savetima u kancelariji i 1813 farmera direktnim savetima, tokom poseta farmi (ovi podaci su iz izveštaja koje su slali opštinski odbornici CIO-a).

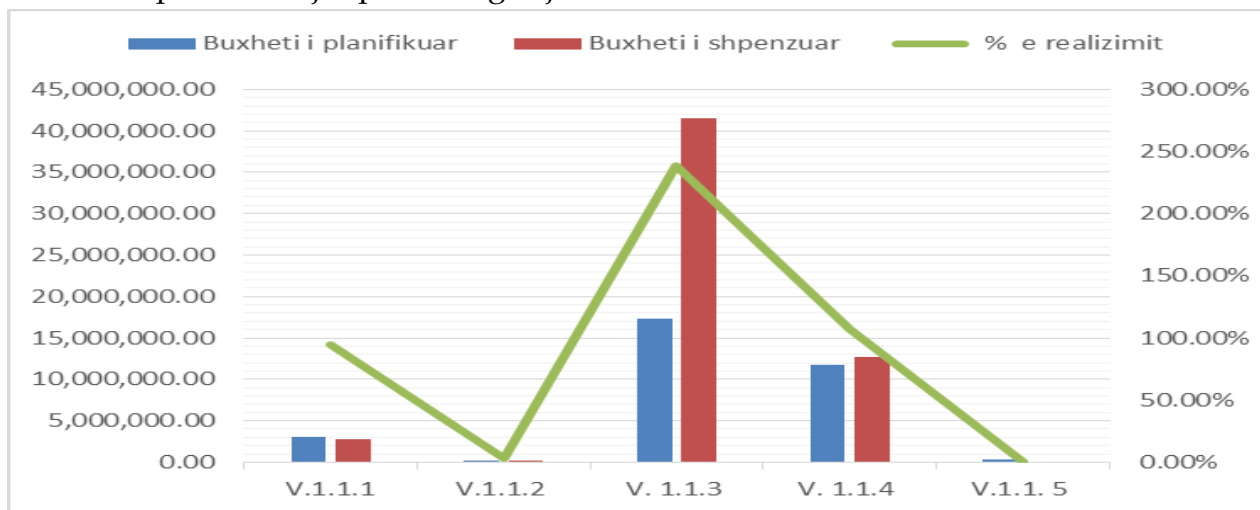
Tabela 2. Realizacija specifičnog cilja 1.1

Akcije	Planirani budžet	Potrošen budžet	% realizacije
V.1.1.1	3,000,000.00	2,826,464.05	94.22%
V.1.1.2	50,000.00	1,775.01	3.55 %
V. 1.1.3	17,342,780.00	41,534,771.96	100%+139 %
V. 1.1.4	11,807,220.00	12,689,808.94	100+7%

V.1.1. 5	340,000.00	150,000.00	44,12%
----------	------------	------------	--------

Prema gore navedenom opisu i prikazu budžeta u tab.1 za aktivnost 1.1.3, postoji povećanje budžeta +139% i +7% za aktivnost 1.1.4. Razlog za povećanje budžeta za ove aktivnosti je vezan za krizu bezbednosti hrane kao rezultat COVID-a i rata u Ukrajini

Slika 3. Implementacija specifičnog cilja 1.1



Specifični cilj 1.2: Povećanje konkurentnosti i poboljšanje orijentacije na zahteve tržišta fokusiranjem na istraživanje, inovacije, tehnologiju i digitalizaciju

Akcija 1.2.1 Ulaganja u poboljšanje fizičke infrastrukture u poljoprivrednom sektoru, kroz: Meru 1: Ulaganja u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava. Iz ove mere finansirano je 369 korisnika ukupne vrednosti 19.447.485,74€.

U sektoru drveća finansirana su 94 projekta, u sektoru voca 134 projekta, za depoe za skladištenje i sakupljanje 33 projekta, 16 projekata u sektoru grožđa/vinograda i 92 projekta u sektoru stočarstva.

Akcija 1.2.2 Investicije u poboljšanje fizičke infrastrukture u sektoru prerade poljoprivrede, kroz Meru 3: Ulaganja u fizička sredstva za preradu i marketing poljoprivrednih proizvoda. Iz ove mere finansirano je 6 korisnika/projekata, u iznosu od 998.418,40€. u ovim sektorima: prerađivač mleka (1), prerađivač mesa (2), prerađivač drveća-povrća, 2) i sabirno mesto-skladište (1).

Aktivnost 1.2.3 Izrada studija izvodljivosti i dizajn tehničkih projekata za rehabilitaciju i modernizaciju. Ova akcija nije sprovedena zbog nedostatka finansijskih sredstava. MPŠRR je zahtevalo poseban budžet za sprovođenje ovog projekta (akcije), međutim, zahtev za dodelu sredstava preko SOT-a nije odobren.

Aktivnost 1.2.4 Kapitalne investicije za rehabilitaciju, modernizaciju i proširenje sistema za navodnjavanje/odvodnjavanje.

Ova akcija se smatra 50% završenom pošto je 2022. godine potpisano osam sporazuma o saradnji za izgradnju, rehabilitaciju i proširenje sistema za navodnjavanje u osam opština Republike Kosovo (Mitrovica, Vučitrn, Kamenica, Štimlje, Klina, Istok, Dečan i Junik) .

Tokom 2023. godine realizovaće se ovi projekti navodnjavanja, preko izvođača radova sa kojima Ministarstvo ima zaključene ugovore, a uskoro se očekuje početak realizacije ovih osam projekata. U 2020-2022 godini završen je Projekat: Rehabilitacija i modernizacija sistema za navodnjavanje u Regionalna Vodovodna Kompanija - RVK Radoniqi-Dukagjini (smatra se da je rehabilitovano 5500/ha, ali su nove površine osposobljene oko 300/ha)

Akcija 1.2.7 Šema subvencionisanja kvaliteta mleka, subvencionisano je 1.138 korisnika, u iznosu od: 1.492.060,53

Akcija 1.2.8 ZAKONA BR.08/L-087 O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA Br.04/L-040 O UREĐENJU ZEMLJIŠTA, tokom 2022. godine, Koncept dokument za uređenje zemljišta je izrađen i usvojen od strane Vlade, dok je Izrada Zakona o uređenju zemljišta očekuje se 2024. godine.

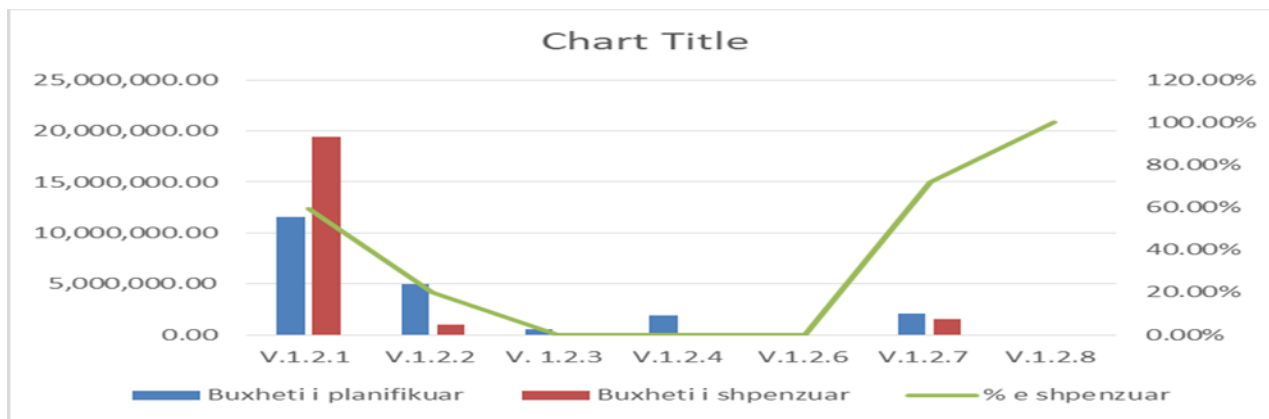
Tabela 3. Sprovođenje specifičnog cilja 1.2:

Akcija	Planirani budžet	Potrošen budžet	% potrošeno
V.1.2.1	11,595,324.00	19,447,485.74	100%+59.6%
V.1.2.2	5,000,000.00	998,418.40	19.9%
V. 1.2.3	500,000.00	0	0%
V.1.2.4	1,920,000.00	0	0%
V.1.2.6	0.00	00	0%
V.1.2.7	2,050,000.00	1,492,060.53	72%
V.1.2.8	00	00	100%

Akcija 1.2.1 /Mera 1. Ulaganja u poboljšanje fizičke infrastrukture u sektoru poljoprivrede. To je jedna od glavnih investicionih mera u sektoru primarne proizvodnje (voće, povrće (uključujući krompir) i grožđe, stočarstvo (proizvodnja mleka, mesa, jaja). Ovom akcijom se takođe ulaže u povećanje kvaliteta i bezbednosti kako bi se ispunjavanje relevantnih nacionalnih i EU-a standarda, moderna mehanizacija i digitalizacija farme, ulaganja u tehnologiju skladištenja uključujući kapacitete za hlađenje, sortiranje i pakovanje, kao i u obnovljive izvore energije.

Budžet za ovu akciju je povećan za +59,60 kao rezultat preraspodele budžeta iz drugih mera koje nisu mogle da apsorbuju dodeljeni budžet

Slika 4. Sprovođenje specifičnog cilja 1.2:



Izvor: MPŠRR

Specifični cilj 1.3: Poboljšanje položaja poljoprivrednika u lancu vrednosti

Radnja 1.3.1 Zakon o uređenju zajedničkog tržišta poljoprivrednih proizvoda. Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda završen je decembra 2022. godine, a Vlada ga je usvojila 22.02.2023.

Grupe proizvođača stvorene ovim zakonom će pomoći poljoprivrednicima da se zajedno suoče sa tržišnim izazovima i ojačaju svoju pregovaračku moć u vezi sa proizvodnjom i marketingom, uključujući i lokalna tržišta, pa ova mera utiče na poboljšanje položaja farmera u lancu vrednosti.

2.1.2 Strateški cilj 2: Održivo upravljanje prirodnim resursima

Specifični cilj 2.1: Podrška ublažavanju klimatskih promena i prilagođavanju, kao i obnovljivoj energiji

Akcija 2.1.1 Investicije u postavljanje solarnih panela za proizvodnju obnovljive energije u poljoprivrednim gazdinstvima i agroprerađivačkoj industriji iz budžeta M 1 i M3.

Iz budžeta Mere 1 „Ulaganja u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava“ u proizvodnju obnovljive energije uloženo je 5% ili 972.374 evra, je investirano u proizvodnju obnovljive energije, od ovog koristili 160 poljoprivrednika.

Iz budžeta Mere 3: Ulaganja u agroprerađivačku industriju u proizvodnju obnovljive energije uloženo je 5% ili 50.000 evra, od ovog koristili 160 poljoprivrednika i 6 agroprerađivača. Instalacioni kapaciteti sistema obnovljive/solarne energije su (697,20 kv)

Akcija 2.1.3 Pošumljavanje golih površina, 2022. godine, 111,04 ha je pošumljeno sa budžetom od 142,226,77 €

Akcija 2.1.4 Izrada planova upravljanja.

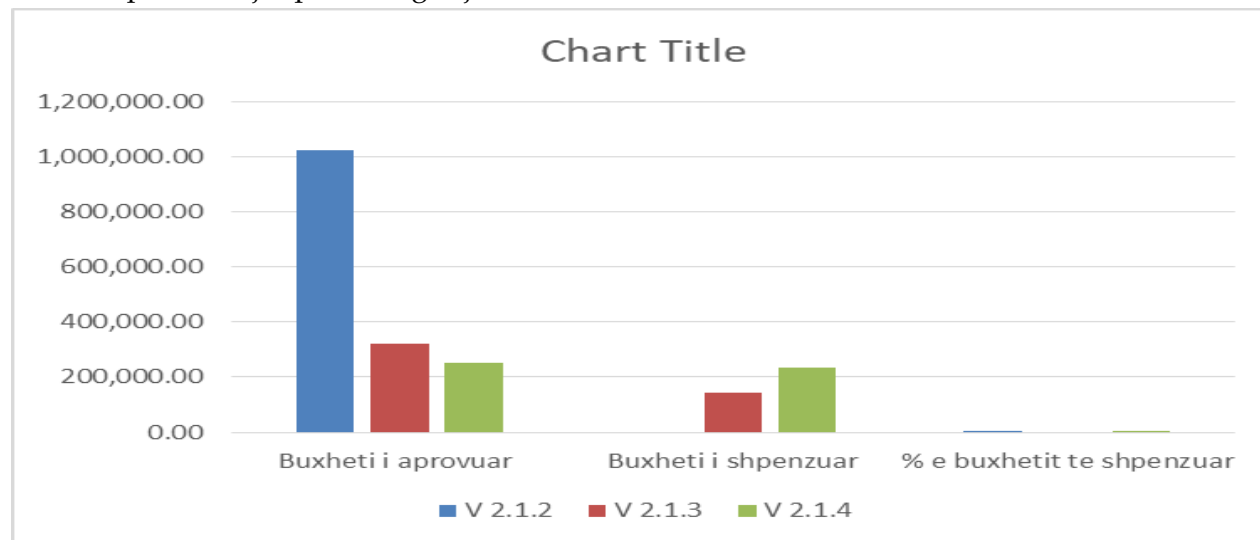
U 2022. godini izrađeni su Dugoročni planovi gazdovanja šumama za jedinice gazdovanja koje obuhvataju ukupno 36.841,15 hektara u vrednosti od 232.749,94 evra.

Tabela 4. Sprovođenje specifičnog cilja 2.1

Akcija	Odobreni budžet	Potrošen budžet	% utrošenog budžeta
V 2.1.2	1,022,295.20	1,022,295.20	100%
V 2.1.3	320,000	142,226.77	44,44%
V 2.1.4	250,000	232,739.94	93%

Iz opisa radnji i pristupa unakrsnih zahteva za određivanje prioriteta projekata koji imaju uticaj na klimatske promene, proizvedeni su i instalirani sistemi obnovljivih izvora energije kapaciteta 697,20 kv.

Slika 5. Sprovođenje specifičnog cilja 2.1



Specifični cilj 2.2: Podrška promovisanju održivog i efikasnog upravljanja zemljištem, vodom i vazduhom

Aktivnost 2.2.3 Određivanje prioriteta grantova za farmere sa investicijama u depoe đubriva stajnjaka za upravljanje organskim đubrivom.

Iz budžeta mere 1 „Ulaganja u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava“ za izgradnju skladišta za upravljanje organskim đubrivom izdvojeno je 10% ili 1.022.295,20 evra. Od ove mere, 120 farmi je dobilo koristi za izgradnju skladišta za upravljanje organskim đubrivom:

- Skladište za upravljanje stajnjakom u štalama krava za proizvodnju mleka;
- Skladište za upravljanje stajnjakom za štale za telad i
- Skladište za upravljanje stajnjakom u svinjskim štalama.

Specifični cilj 2.3: Podrška zaštiti biodiverziteta, poboljšanim uslugama ekosistema i očuvanju habitata - staništa i pejzaža

Za 2022. nije bilo planiranih letnjih za 2022. godinu

2.1.3 Strateški cilj 3: Podrška preduzećima u ruralnim područjima, povećanje zaposlenosti i poboljšanje socijalne infrastrukture

Specifični cilj 3.1: Promovisanje zapošljavanja, rasta, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući bioekonomiju i održivi razvoj šumarstva

Akcija 3.1.1 Grantovi za diversifikaciju lokalnih prehrambenih jedinica i kratkog lanca snabdevanja i za ruralna nepoljoprivredna preduzeća. Ukupno je finansirano 96 projekata iz oblasti poslovanja u ruralnim područjima. Budžet za ovu akciju je 2.999.644,01 €.

Akcija 3.1.2 Podrška inicijativama lokalnog ruralnog razvoja kroz podršku GLV. Za izradu Lokalnih razvojnih strategija

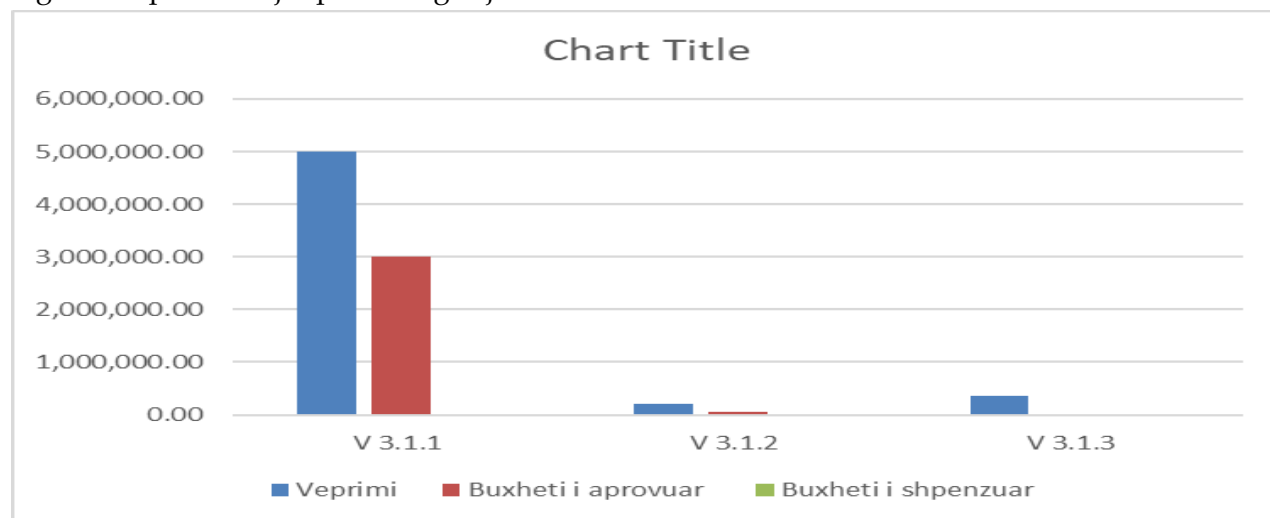
Mera 5 „Priprema i implementacija Lokalnih razvojnih strategija (LRS) Uloženo je 200.000 evra i 6 LAG-ova je imalo koristi.

Tabela 5. Sprovođenje specifičnog cilja 3.1

Akcije	Odobreni budžet	Potrošen budžet	% utrošenog budžeta
V 3.1.1	5,000,000.00	2,999,644.01	59.99%
V 3.1.2	200,000.00	59,695.00	29,85%
V 3.1.3	350,000	0.00	0.00

Izvor: MPŠRR

Figura 6. Sprovođenje specifičnog cilja 3.1



Specifični cilj 3.2: Poboljšati društvene potrebe za hranom i zdravljem, uključujući bezbednu, hranljivu i održivu hranu, smanjenje otpada - rasipanja hrane i dobrobit životinja

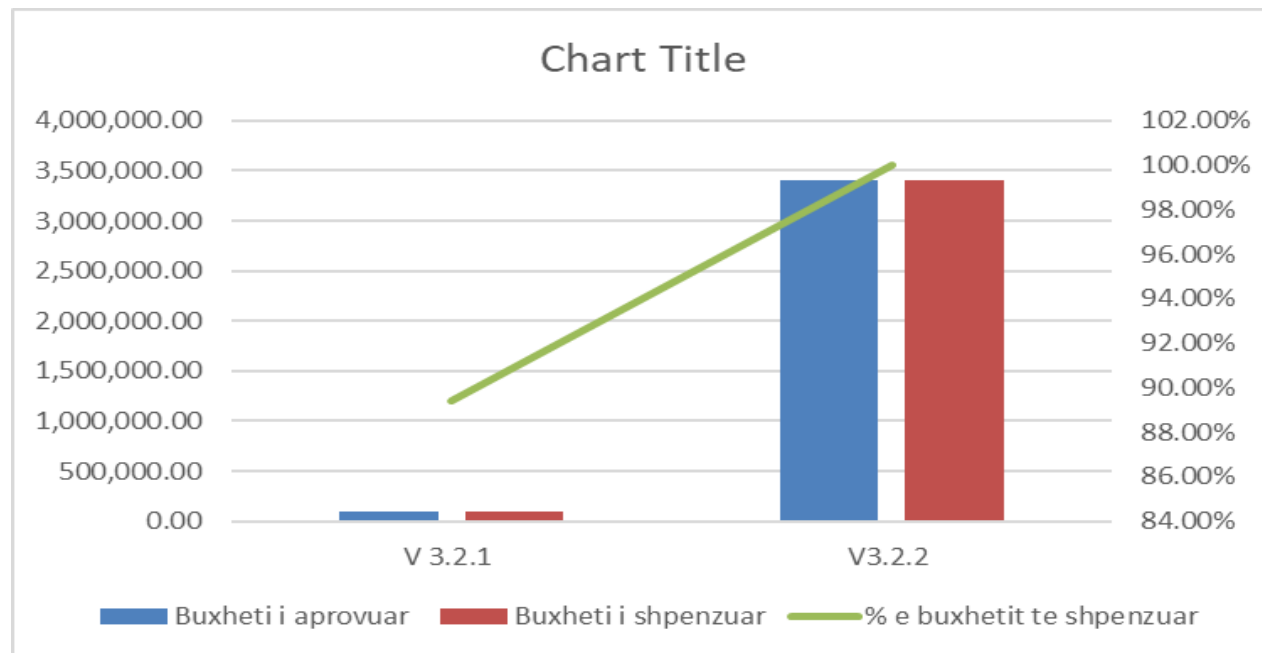
Akcija 3.2.1 Organska poljoprivreda – subvencija/kompenzacija za poljoprivrednike koji poštuju pravila organske poljoprivrede, podržano je 10 korisnika, površine 197,64 ha u vrednosti od 89,469€.

Akcija 3.2.2 Odrediti prioritet grantova za poljoprivrednike sa ulaganjima u standarde dobrobiti životinja, čime se stimuliše smanjenje upotrebe veterinarskih antimikrobnih sredstava. 25% budžeta Mere 1 „Ulaganja u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava“ (3.409.273,92) je namenjeno za unapređenje dobrobiti životinja, 59 farmera je uložilo u poboljšanje dobrobiti životinja.

Tabela 5. Sprovođenje specifičnog cilja 3.2

Akcije	Odobreni budžet	Potrošen budžet	% utrošenog budžeta
V 3.2.1	100,000.00	89,469.00	89.47%
V3.2.2	3,409,273.92	3,409,273.92	100%

Figura 7. Sprovođenje specifičnog cilja 3.2



Specifični cilj 3.4: Promovisanje rodne ravnopravnosti, uključujući učešće žena u poljoprivredi i socijalno uključivanje zajednica i ranjivih grupa

Žene farmeri-poljoprivrednice i mladi farmeri se promovišu i ohrabruju davanjem dodatnih bodova u konkurenciji sa drugim poljoprivrednicima, takođe za mlade farmere dobijate 5% više javne podrške. Od realizacije Programa ruralnog razvoja 2022, 138 žena ili 31% koristilo je sledeće mere:

Mera 1: Ulaganja u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava 97 korisnika.

Mera 3: Ulaganja u fizička sredstva za preradu i plasman poljoprivrednih proizvoda 2 korisnika.

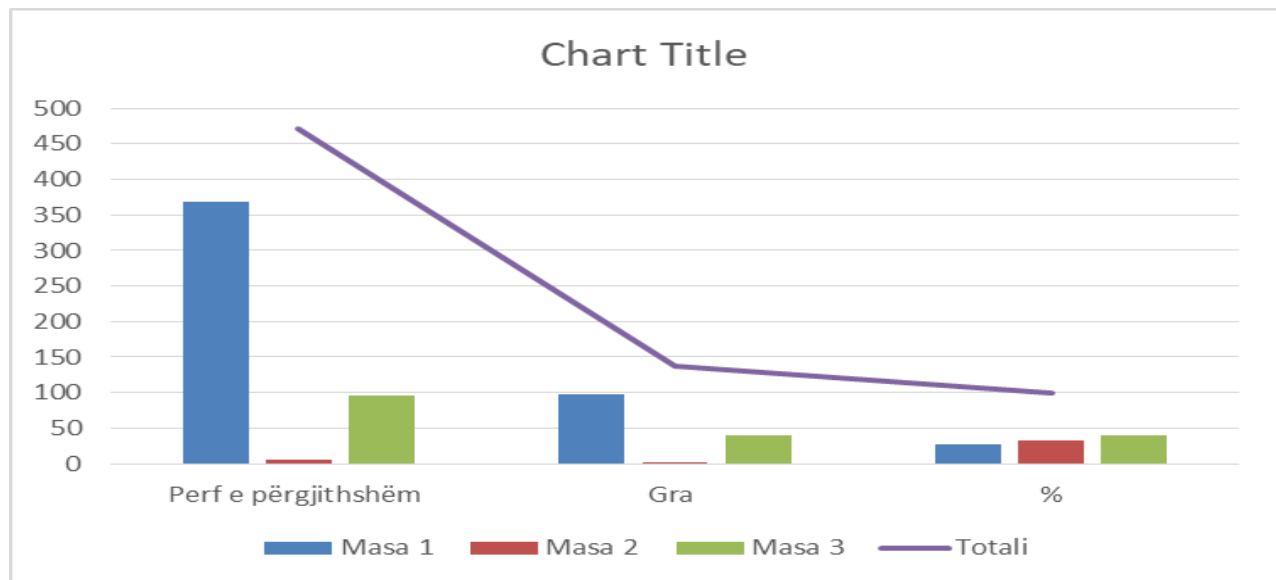
Mera 7: Diverzifikacija i razvoj poslovanja u ruralnim područjima 39 korisnika.

Tabela 6. Sprovođenje specifičnog cilja 3.4

Mere	Opšti korisnici	Broj žena koje imaju koristi od mera	%
Mera 1	369	97	26.28
Mera 2	6	2	33.33
Mera 3	96	39	40.62
Ukupno	471	138	100

Izvor: MPŠRR

Figura 8. Sprovođenje specifičnog cilja 3.4



2.1.4 Strateški cilj 4: Sveobuhvatne institucionalne i sektorske reforme za stvaranje efikasnih javnih usluga

Specifični cilj 4.1 Postizanje pouzdanosti za upravljanje i sprovođenje budžeta za IPARD III programske mere (Reorganizacija i puna funkcionalizacija ARP-a kao agencije IPARD)

Akcija 4.1.1 Izgradnja kapaciteta Upravljačkog autoriteta, jedinice za tehničku pomoć za budžet IPARD III (omogućava MPŠRR-u da pokrije troškove iz IPARD fondova kao što su upravljanje programom, praćenje i evaluacija i pravilno sprovođenje

Akcija 4.1.2 Tehnička pomoć i obuka za dalje usklađivanje sa propisima i tehničkim odredbama poglavlja 11, 12 i 13 EU

Tokom 2022. godine nije identifikovana nikakva posebna obuka za ovu svrhu, osim obuke na radnom mestu, međutim, ova akcija je široka i postoji nekoliko EU projekata u narednim godinama koji će se baviti ovom akcijom, što je veoma važno za procese koje čekaju Kosovo u narednim godinama.

Akcija 4.1.5 Prezentacija dobre poljoprivredne i ekološke prakse, ova akcija se odnosi na akciju 1.1.5 koja nije realizovana zbog neuspeha nabavke. Najbolje poljoprivredne prakse treba izraditi i predstaviti savetodavne usluge poljoprivrednicima, za MAB treba izraditi smernicu, koji se potom deli poljoprivrednicima, a istovremeno se organizuju obuke za ovu svrhu.

Akcija 4.1.7 Priprema GIS mapa zemljišta/inventara zemljišta/tla. Ova akcija nije uspeła zbog neuspeha nabavke

Akcija 4.1.9 Akcija 4.1.9 Osnaživanje Departamenta za savetodavne usluge. U 2022. godini postoji napredak jer je tokom ove godine pripremljen Strateški plan savetodavnih službi za poljoprivredu i ruralni razvoj 2023-2027, podržan od nemačkog Caritasa, koji predviđa unapređenje sistema savetodavnih usluga i stvaranje 7 regionalne kancelarije za savetodavne usluge. Međutim, mali broj osoblja u Departamentu i dalje ostaje izazov

Akcija 4.1.10 Jačanje kontrole MPŠRR za izdate dozvole za divlje MAB i NDŠP. Ova akcija je u potpunosti realizovana, pošto je prema procedurama i kriterijumima za korišćenje i sakupljanje nedravnih proizvoda šumskog (NDŠP) i aromatičnog bilja (MAB), Departament za šumarstvo licenciralo za sakupljanje sedam subjekata za korišćenje i prikupljanje ovih proizvoda u šumama .

Akcija 4.1.11 Studija potencijala prirodnog i antropskog turizma i stvaranje sistema registracije za operatere ruralnog turizma

Je izrađen koncept dokument za ruralni turizam, koji je Vlada Kosova usvojila 28.12.2022. godine br. 23/116.

Specifični cilj 4.2: Digitalizacija sektora i transfer znanja i inovacija

Akcija 4.2.1 Digitalizacija MPŠRR i politika otvorenih podataka.

Procedure nabavke su razvijene na vreme sa prikupljanjem podataka Računovodstvene mreže u Farmi - FADN, ali ugovor još nije potpisan.

Što se tiče održavanja Integriranog poljoprivrednog informacionog sistema, procedure nabavke za angažovanje programera za održavanje sistema su propale jer se nijedan kandidat nije prijavio, zahtev je ponovljen i u toku je postupak.

Nastavak riponavljanja zahteva do njihove potpune realizacije, jer su podaci neophodni ne samo za proces digitalizacije već i za izradu analiza za izradu politika.

Akcija 4.2.2 Unapređenje IT sistema za upravljanje politikama. Ovi projekti nisu realizovani zbog procedura nabavke. U ovoj godini preduzeto je nekoliko inicijativa koje će biti finalizovane 2023. godine, uz podršku GIZ-a.

Akcija 4.2.5 Prenos znanja o Globalnom GAP-u (za farmere) i HACCP-u (za AVHK). U nedostatku budžetske/ tehničke podrške donatora, ova aktivnost nije sprovedena u 2022. godini, ova aktivnost se odnosi i na akciju 1.1.5 koja nije sprovedena zbog neuspeha nabavke.

Međutim, ovo je akcija koja se mora nastaviti u kojoj mogu doprineti i donatori. Trebalo bi više raditi na mobilizaciji donatora i različitih instrumenata za ovu svrhu.

Akcija 4.2.6 Podizanje kapaciteta Poljoprivrednog instituta Kosova za fitosanitarnu kontrolu subjekata u poslovanju sa hranom kako bi mogli da ispunje standarde EU-a za bezbednost hrane i poboljšaju njihovu konkurentnost.

Ova akcija nije sprovedena zbog neuspeha javne nabavke na vreme . Ograničeni napredak se može opisati jer PIK nastavlja da priprema laboratorijske izveštaje za AHV i druge zainteresovane strane na osnovu standarda.

Akcija 4.2.8 Transfer znanja iz drugih zemalja EU-a za sprovođenje lokalnih inicijativa / LAG TAIEX je podneo zahtev da omogući posetu nekoj zemlji EU kako bi se videlo najbolje prakse, ali nisam dobio odgovor od TAIEX-a

Akcija 4.2.9 Podizanje nacionalne ruralne mreže. Nakon posete Rumuniji koju finansira TAIEX/odnosno Upravnom autoritetu i Nacionalnoj ruralnoj mreži, nakon povratka pripremljen je plan ili „mapa puta“ za uspostavljanje Kosovske ruralne mreže

2.2.1 Evaluacija ključnih dostignuća, korišćenjem indikatora i grafikona

2.2.2 Priče o uspehu

Sprovođenje svih placovanja za subvencije

2.2.3 Procena izazova, nedostataka i prepreka

Nisu sve aktivnosti/potrebe identifikovane za postizanje ciljeva prihvaćene da budu finansirane od strane MFRT. Iako je Strategija usvojena od strane Vlade, MFRT nije pristao da finansira bilo koju akciju koja ima troškove van SOT 2022-24, stoga je potrebno da se poveća pažnja u obezbeđivanju budžeta za sprovođenje akcija koje dovode do postizanje ovih ciljeva.

Sve radnje koje se planiraju realizovati kroz projekte nabavke; kapital i dobra i usluge nisu realizovane.

Mnoge od akcija koje su planirane da budu podržane od strane donatora ove godine nisu realizovane zbog kašnjenja u početku njihovog sprovođenja.

2.2.4 Budžetski resursi

- Budžet Republike Kosovo;
- EU;
- Ostali bilateralni donatori i
- Privatni sektor.

2.2.5 Zaključci i preporuke za naredne korake

Proširenje, sanacija i modernizacija sistema za navodnjavanje

Danas se intenzivna poljoprivredna proizvodnja ne može zamisliti bez sistema za navodnjavanje. Sistem za navodnjavanje smanjuje negativne efekte nedostatka padavina i direktno utiče na povećanje proizvodnje i snabdevanje stanovništva hranom. Savremeni sistemi za navodnjavanje, osim što omogućavaju rast poljoprivredne i stočarske proizvodnje, utiču i na upravljanje i efikasnije korišćenje voda. Stoga treba obratiti pažnju na realizaciju projekata navodnjavanja, posebno jer postoji poseban budžet za ovu akciju prema SOT 2022-24.

Kompensimi i dëmeve nga fatkeqësitë natyrore

Trenutno je za obeštećenje predviđen budžet od 3.000.000 evra, koji pokriva značajan deo procenjenih godišnjih šteta od 1.000.000 do 3.000.000 evra. Stručnjaci za sektorske analize preporučili su da se sredstva za osiguranje poljoprivrede postepeno povećavaju smanjenjem direktnih naknada za štete od elementarnih nepogoda. Stručnjaci preporučuju implementaciju ovakvog sistema, jer će poljoprivrednici imati veću sigurnost da ulažu u svoje farme.

Sprovođenje uslovnih mera (Cross-Cutting Measure)

U cilju povećanja višestrukog uticaja subvencija koje trenutno čine najveći deo javne podrške poljoprivrednicima, stručnjaci, a takođe i EU u godišnjem izveštaju o napretku za poljoprivredni sektor su preporučili primenu subvencija sa uslovnim merama.

- Uslovljeno uvođenjem rasa stoke sa visokom produktivnošću, i rasadnih sorti sa većim proizvodnim potencijalom u cilju ispunjavanja standarda kvaliteta i garantovanja kvaliteta;
 - Uslovi zasnovani na broju hektara (korišćene poljoprivredne površine/KPP) za usaglašenost sa dobrim poljoprivrednim praksama, uključujući poboljšanja zgrada i infrastrukture farme;
 - Uslov s plaćanjima za proizvodnju javnih dobara, uključujući i usvajanje prakse za
- kontrola upotrebe hemijskih đubriva i hemijskih sredstava za suzbijanje štetočina i bolesti;
 - očuvanje i stvaranje habitata-staništa; i
 - da zaštititi zemljište od erozije zemljišta, što je sve definisano odobrenim planom upravljanja životnom sredinom.

Jačanje savetodavnih usluga za farmere i ruralna preduzeća

Važno je ojačati savetodavne usluge na farmama kako bi se maksimizirala javna podrška koja se daje kroz garancije i subvencije poljoprivrednicima kroz korišćenje savremenih tehnologija i inovacija. Budžet za grantove i subvencije u poređenju sa budžetom za savetodavne usluge ima veliku proporcionalnu razliku, znajući da savetodavne usluge imaju direktan uticaj na:

- Povećanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora, njegovo progresivno usklađivanje sa standardima EU i poboljšanje efikasnosti i održivosti poljoprivredne proizvodnje, čime će se obezbediti bolji odgovor na zahteve društva za hranom koja je bezbedna, hranljiva i održiva;
- Olakšavanje razvoja poslovanja, rast i zapošljavanje u ruralnim područjima, poboljšati položaj poljoprivrednika u organizaciji proizvođača i u lancu vrednosti i privući nove poljoprivrednike;
- i
- i da doprinose ublažavanju klimatskih promena i promovišu održivo upravljanje prirodnim resursima.

3. RIZICI I KORACI ZA NJIHOVO ADRESIRANJE-REŠAVANJE

Rizici na koje se susreli tokom praćenja sprovođenja ovog dokumenta odnose se na:

- institucionalni kapacitet;
- finansijski kapacitet;
- partnerstvo i angažovanje drugih institucija kao i drugih eksternih faktora koji utiču na stepen implementacije strateškog dokumenta.

Institucionalni kapacitet

Veliki broj akcija nije sproveden zbog javnih nabavki. Zbog ograničenih kapaciteta, procedure nabavke nisu mogle da se završe u okviru određenog roka.

Finansijski kapaciteti

Strategija je usvojena od strane Vlade Kosova, međutim, MFRT nije izdvojio budžet za sprovođenje novih akcija koje bi uticale na postizanje ciljeva, akcije su sprovedene samo sa postojećim budžetom. Nove i inovativne akcije i dalje zahtevaju podršku donatora.

Partnerstvo i angažovanje drugih institucija

Nedostatak kapaciteta za mobilisanje drugih partnera (donatora) i različitih investitora za finansiranje akcija koje nisu finansirane iz budžeta Kosova.

Upravne jedinice MPŠRR-a i politički kadar moraju biti mobilisani kako bi svi zahtevi i radnje bili vezani za SPRR kako bi ovaj dokument bio sprovodljiv.

Sastavni deo izveštaja je i matrica izveštavanja za sprovođenje akcionog plana SPRR 2022-2028 (Dodatak 1)

DODATAK 1:

Matrica izveštavanja za sprovođenje Akcionog plana SPRR 2022-2028

Ciljevi/akcije	Zadnji rok	Budžet (€) Planiran/ Potrošni 2022	Izvor finansiranja	Odgovorni za izveštavanje	Proizvod/Izlaz	Referenca dokumenta	Napredak sprovođenja
Strateški cilj 1: Povećanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora i poboljšanje efikasnosti i održivosti poljoprivredne proizvodnje							
Specifični cilj 1.1: Podrška održivom prihodu farme i otpornosti na povećanje sigurnosti hrane							
1.1.1 Naknada za štetu uzrokovanu elementarnim nepogodama	2022 TM4	3,000,000/ 2,826,464.05	Budžet KP: 47600- DNB-SB	DPPT- Komisija za procenu štete	Komisija je usvojila: 1.012 zahteva iz 24 opštine, u iznosu od: 3.446.907,38€, od čega je 82% nadoknađeno.	SOT (Na osnovu Odluke Vlade Kosova (br. 30/112, od 13.12.2022.).	Potpun napredak (94,5%)
1.1.2 Šeme osiguranja u poljoprivredi (poljoprivredni usevi i životinje) iz budžeta subvencija)	Godišn je, TM4	50,000 /1,775.01	Budžet KP:40100 DPB-SB	DPPT, ARP	Podržano je 9 farmera / polise osiguranja od prirodnih katastrofa. Ovom procesu je prethodila kampanja senzibilizacije/informis anja.	SOT PSO	Ograničen napredak. Još uvek nema željenih zahteva za osiguranjem u poljoprivredi. Samo 3,5% iskorišćenog budžeta)

1.1.3subvencijama/podrška prihodima gazdinstva za poljoprivredne kulture po površini/jedinici i količini proizvodnje	Godišnje, TM4	17,342,780/ 41,534,771.96	Budžet KP:40100 -SB	ARP	42.508 korisnika po površini/ha i kg iz biljne proizvodnje: 27.636 korisnika/88.660,57 ha+60.866.295 kg žitarica. 4 korisnika/45,5 ha suncokreta 2.711 korisnika/2.723,45 ha vinograda + 7.702.215,45 l vina. 4.293 korisnika/5.012,62 ha drveća. 376 korisnika/1.150.071,22 kg maline. 7.416 korisnika/7.012,54 ha drveća. 18 korisnika/592.448 ha sadnog materijala. 54 korisnika/38,89 ha aromatičnog lekovitog bilja (ALB).	SOT PSO PRE	Pun napredak Došlo je do prekoračenja planiranog budžeta, kao rezultat povećanja broja prijavljenih/površina. Prekoračenje budžeta: +139%, rebalansom budžeta izvršena je realokacija sredstava.
1.1.4 Subvencije/podrška prihodima farmi po životinji (osim šeme kvaliteta mleka)	Godišnje, Q4	11,807,220/ 12,689,808.94	Budžet KP 40100-SB	ARP	10.473 korisnika po grlu/l životinja iz stočarske proizvodnje: 5.590 korisnika/ 52.538 grla krava + 23.736.643 l mleka 3.015 korisnika/ 190.204 košnice pčela.	SOT PSO	Pun napredak Došlo je do prekoračenja planiranog budžeta, kao rezultat povećanja broja prijavljenih/grl. Prekoračenje budžeta: +7%,

					<p>1.114 korisnika/ 128.194,00 grla ovaca. 249 korisnika/13.543 grla koze. 116 korisnika/895 grla krmača. 72 korisnika/868.909 grla kokoši.</p> <p>5 korisnika/316.367,18 kg akvakulture – ribe. 304 korisnika /4.565 grla teladi 8 korisnika/337 grla za klanje.</p>		<p>rebalansom budžeta izvršena je realokacija sredstava.</p>
1.1.5 Jačanje savetodavnih usluga i uključivanje inovacija kao suštinskog dela transfera znanja	Godišnje, TM3	340,000/0.00	Budžet KP:40400 -MSH	DSUT	<p>Iako je projekat savetovanja propao, DSHKT je pružio savetodavne usluge za: 5.683 farmera sa tehničkim savetima preko CIKK-a, objavljeno je 10 poruka po poljoprivredniku, objava je napravljena preko sajta Ministarstva prosvete i kulture. Što se tiče budžeta planiranog u 2022. za savetodavni projekat, on nije iskorišćen zbog kašnjenja u postupku nabavke/tendera.</p>		<p>Nema napretka Tenderske procedure za ugovaranje konsultantske kompanije nisu uspele.</p>

Specifični cilj 1.2: Rast konkurentnosti i poboljšanje orijentacije na zahteve tržišta fokusiranjem na istraživanje, inovacije, tehnologiju i digitalizaciju

1.2.1 Grantovi za investicije: M 1 Ulaganja u fizička sredstva poljoprivrednih gazdinstava	Godišnje,	11,595,324 19,447,485.74	Budžet KP: 40700- SB 40700/DPZH R:	ARP	Podržano je 369 projekata/korisnika iz poljoprivredne i stočarske proizvodnje: 94/S. FRUIT 134/S. povrće 33/Depo 16/S. grožđa 92/S. Stočarstvo	SOT PSO PRE	Pun napredak Prekoračenje budžeta: +67,72%, rebalansom budžeta izvršena je realokacija sredstava.
1.2.2 Grantovi za investicije: M 3: Ulaganja u fizička sredstva koja se odnose na preradu i plasman poljoprivrednih i ribarskih proizvoda M3)	Godišnje,	5,000,000/ 998,418.40	Budžet KP: 40700: 40700 -SB	ARP	Podržano je 6 projekata/korisnika iz sektora prerade poljoprivrede 1/Mleko, 2/Meso, 2/Drveće/Povrće, 1/Sabirno mesto-Skladište	SOT PSO PRE	Nepotpun napredak , broj odgovornih aplikacija bio je manji u odnosu na izdvojeni budžet. Iskorišćeno je samo 19,90% budžeta.
1.2.3 Izrada studija izvodljivosti i izrada tehničkih projekata za sanaciju, modernizaciju i proširenje sistema za navodnjavanje i odvodnjavanje	Godišnje,	500,000	Budžet Kosova KP:40100- Kapitalne	DPPT	Ova akcija nije sprovedena zbog nedostatka finansijskih sredstava. MPŠRR je zahtevalo poseban budžet za sprovođenje ovog projekta (akcije), ali zahtev za dodelu	SOT PSO PRE	Nema napretka: 0%.

					sredstava preko SOT-a nije odobren.		
1.2.4 Kapitalne investicije za rehabilitaciju, modernizaciju i proširenje sistema za navodnjavanje i odvodnjavanje	Godišnje,	1,920,000	Budžet Kosova KP:40100-Kapitalne	DPPT	U 2022. godini potpisano je 8 sporazuma o saradnji za izgradnju, rehabilitaciju i proširenje sistema za navodnjavanje u 8 opština Republike Kosovo (Mitrovica, Vučitrn, Kamenica, Štimlje, Klina, Istok, Dečani i Junik).	SOT PSO PRE	Nepotpun napredak U godini 2020-2022, projekat je završen: Rehabilitacija i modernizacija sistema za navodnjavanje u RVKRadoniqi-Dukagjini (5500/ha je rehabilitovano, 300/ha okruga je funkcionalizovano za nove oblasti).
1.2.6 Kreiranje šeme za subvencionisanje kamata ruralnih kredita	Godišnje,	0.00	N:500,000 Donator	Budžet KP nije identifikovan donator	Ova aktivnost je povezana sa podrškom donatora.	SOT	Nema pomaka, u nedostatku donacija.
1.2.7 Šema kvaliteta mleka - subvencija za mleko koje se isporučuje u pogone za preradu ili sabirne centre prema nivou kvaliteta (viši kvalitet - viši nivo subvencionisanja)	Godišnje,	2,050,000/ 1,492,060.53	Budžet KP:40100-SB	ARP	Podržano: 1.138 korisnika.	SOT PSO	Potpun napredak: 73% osovina se koristi.

1.2.8 Zakon o uređenju zemljišta	2022 Q4	0.00	Budžet KP:40100- P&M	DPPT	Usvajanje: ZAKON BR. 08/L-087 O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA BR. 04/L-040 O UREĐENJU ZEMLJIŠTA SLUŽBENI LIST REPUBLIKE KOSOVO / Br. 28/30 AVGUSTA 2022, PRIŠTINA.	PKZMSA PSO	Potpun napredak: 100%
Specifični cilj 1. 3 - Poboljšanje položaja poljoprivrednika u lancu vrednosti							
1.3.1 Zakon za organizaciju zajedničkog tržišta poljoprivrednih proizvoda	2022 Q4	0.00	Budžet	DPPT	Izrada Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda završena je u decembru 2022. godine, a Vlada je dala saglasnost 22.02.2023.	PKZMSA PSO	Potpun napredak: 100%
Strateški cilj 2: Održivo upravljanje prirodnim resursima							
Specifični cilj 2.1: Podrška ublažavanju i prilagođavanju klimatskim promenama, kao što je upotreba obnovljive energije							
2.1.2 Određivanje prioriteta grantova za poljoprivrednike sa investicijama u obnovljive izvore energije 5% iz budžeta M1 i M3	Godišnje, 2022	5% e totalit te 20,445,904.14 (M1 +M3)+ 1,022,295	Buxheti KP:40700 -SB	ARP	160 farmi i 6 agro-prerađivačkih kompanija ima instalirane sisteme obnovljive/solarne energije (instalirano 697,20 kV)	SOT PSO	Potpun napredak: 100%
2.1.3 Pošumljavanje golih površina	Godišnje, 2022	320,000/142,2 26.77	Budžet KP 40300-Kapit.	AŠK	U 2022. godini pošumljeno je ukupno 111,04 hektara. (Jedan lot tendera nije realizovan	SOT PSO	Delimičan napredak:44.44 % budžeta je iskorišćeno

					zbog procedura nabavke).		
2.1.4 Izrada planova upravljanja		250,000/232,739.94	Budžet KP 40300-Kapit.	AŠK	36, 841, 15 ha	Godišnji plan upravljanja šumama za 2022. godinu	Potpun napredak: 93% budžeta je iskorišćeno
Specifični cilj 2.2: Podsticanje održivog i efikasnog upravljanja resursima (zemljište, voda, vazduh)							
2.2.3 Određivanje prioriteta grantova za poljoprivrednike sa ulaganjima u depoe stajnjaka za upravljanje organskim đubrivom (godišnji/deo budžeta za M1)	Godišnje,	Pjese e buxhetit te masës 1 dhe 3 1,200.000	Buxheti KP: 40700-SB	MPŠRR, ARP	120 korisnika uložili u skladišta za upravljanje organskim đubrivom iz mere 1.	SOT PSO	Potpun napredak: 100%
Strateški cilj 3 - Razvoj poslovanja u ruralnim područjima i povećanje zaposlenosti i socijalne infrastrukture							
Specifični cilj 3.1: Promovisanje zapošljavanja, rasta, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući bio-ekonomiju							
3.1.1 Grantovi za diversifikaciju lokalnih prehrambenih jedinica i kratkih lanaca snabdevanja i za ruralna nepoljoprivredna preduzeća	Godišnje,	5,000.00.00/2,999,644.01	Budžet KP: 40700-SB	ARP	Podržano je 96 ruralna preduzeća: 3/Sakupljanje i prerada nedrvnih šumskih proizvoda uključujući lekovito i aromatično bilje. 32/Razvoj ruralnog i agroturizma. 10/Prerada poljoprivrednih proizvoda u porodičnoj privredi. 35/Proizvodnja meda. 13/Nepoljoprivredne	SOT PSO PRE	Nepotpun napredak, broj odgovornih aplikacija bio je manji u odnosu na izdvojeni budžet. 59.9% % budžeta je iskorišćeno

					aktivnosti u ruralnim područjima. 1/Uzgoj seoske živine i 2/Uzgoj ribe.		
3.1.2 Podrška inicijativama lokalnog ruralnog razvoja kroz podršku LAG-ova	Godišnje,	200,000/ 59,695.00	Budžet KP: 40700-SB	AM ,ARP	6 LAG-ova je imalo koristi za pripremu lokalnih razvojnih strategija - LEADER pristup.	SOT PSO PRE	Nepotpun napredak , ostali bez koristi polovina LAG-ova koji nisu ispunili kriterijume.29.8 % budžeta je iskorišćeno.
3.1.3 Projekat za ruralnu javnu infrastrukturu, vinogradarski putevi u opštini Orahovac	Godišnje,	350,000	Budžet KP: 45800-KP	DPPT - DVV	Aktivnost planirana u 2023.	SOT PSO	Nema napredka-
Specifični cilj 3.2: Poboljšanje društvenih zahteva za hranom i zdravljem, uključujući i bezbednu, hranljivu i održivu hranu, smanjenje rasipanja hrane i dobrobit životinja							
3.2.1 Organska poljoprivreda - subvencionisanje / kompenzacija poljoprivrednicima koji poštuju pravila organske poljoprivrede, jer je njihova proizvodnja obično niža u odnosu na zabranu hemijskih đubriva i pesticida	Godišnje,	100,000/ 89,469	Budžet KP: 40100-SB	MPŠRR, ARP	Podržano: 10 korisnika/projekata, površine 197,64 ha	SOT PSO	Potpun napredak: 89.40% budžeta je iskorišćeno

3.2.2 Davanje prioriteta grantovima poljoprivrednicima sa ulaganjima u standarde dobrobiti životinja, čime se stimuliše smanjenje upotrebe veterinarskih antimikrobnih sredstava (godišnji deo budžeta za M1).	Godišnje,	25% e buxhetit nga masa 1. 3,409,273.92	KP:40700-SB	ARP	59 stočnih farmi investirali u dobrobit životinja	SOT PSO	Potpun napredak: 100%
Strateški cilj 4 - Sveobuhvatne institucionalne i sektorske reforme za stvaranje efikasnijih javnih usluga							
Specifični cilj 4.1 Postizanje pouzdanosti za upravljanje i sprovođenje budžeta za mere IPARD III programa							
4.1.1 Podizanje kapaciteta Upravljačkog organa, jedinice za tehničku pomoć za budžet IPARD III (omogućava MPŠRR-u da pokrije troškove iz IPARD fondova kao što su upravljanje programom, praćenje i evaluacija i sprovođenje u pravcu poverenja za upravljanje budžetom u IPARD III)	N/A	N: 24,000 Nacional	Budžet KP:40700-MSH BE , IPA III TAIEX	AM Donatori	Tri službenika UO u studijskoj poseti Rumuniji, u Upravnom organu Rumunije i Ruralnoj mreži Rumunije	PSO PRE	Ograničen napredak
4.1.2 Tehnička pomoć i obuka za dalje usklađivanje sa propisima i tehničkim odredbama poglavlja 11, 12 i 13 EU	N/A	N: 100,000 Donatore	Budžet KP:40700-MSH BE , IPA III TAIEX	Departamenti Ministarstva, ARP i AUHK	Ova aktivnost je povezana sa podrškom donatora	MSA PSO PRE	Nema napredka, u nedostatku donacija.

4.1.5 Priprema GIS mapa zemljišta/inventara zemljišta/tla		460,000.00	Budžet KP: 40500 BE , IPA III TAIEX		Ova akcija nije uspjela zbog neuspjeha nabavke		
4.1.9 Osnajivanje Departamenta za savetodavne usluge	2022 Q2	0.00	Budžet KP: 40400 MSH BE , IPA III TAIEX	DSUT	Izrađen je Strateški plan savetodavnih službi za Poljoprivredu i ruralni razvoj 2023-2027, podržan od nemačkog Caritasa), gde je predviđeno unapređenje sistema savetodavnih usluga i stvaranje 7 regionalnih kancelarija za savetodavne usluge	SOT	Ograničen napredak
4.1.10 Jačanje kontrole MPŠRR-a za izdate licence za divlje LAB i PŠNDP	2022 Q3	0.00	Budžet KP:40600-PM BE , IPA III TAIEX	DPBT/DP	Realizacija godišnjeg Plana i ispunjavanje kriterijuma za licenciranje		Potpun napredak: 100%
4.1.11 Studija o potencijalu prirodnog i antropskog turizma i kreiranje sistema registracije za operatere ruralnog turizma	2022 Q3	0.00	Budžet KP: 40700-MSH BE , IPA III TAIEX	MPŠRR / Donatori	Izrađen je koncept dokument za ruralni turizam, koji je Vlada Kosova usvojila 28.12.2022. godine br. 23/116.		Delimičan napredak:
Specifični cilj 4.2: Digitalizacija sektora i transfer znanja i inovacija							

4.2.1 Digitalizacija MPŠRR i politika otvorenih podataka	Godišnje,	100,000/0.00	KP:47300-MSH	ARP DEAPS	Ovi projekti nisu realizovani zbog neuspeha procedura nabavke.		Nema napredka
4.2.2 Pобољшanje IT sistema za upravljanje politikama	2022	135,000/0.00	Budžet KP:47400-KP Donatoret	ARP	Ovi projekti nisu realizovani zbog procedura nabavke. U ovoj godini preduzeto je nekoliko inicijativa koje će biti finalizovane 2023. godine, uz podršku GIZ-a.	SOT PSO	Delimičan napredak: U 2023. godini očekuje se unapređenje sistema prijave i procene projekata ruralnog razvoja, uz podršku donatora: nemačkog GIZ-a.
4.2.5 Transfer znanja o Global GAP-u (za farmere) i HACCP-u (za AVHK)	2022 Q4	0.00	TAIEX	MPŠRR /AVHK/ Donatori	U nedostatku budžetske podrške/ tehničke podrške donatora, ova aktivnost nije sprovedena 2022. godine.		Nema napredka
4.2.6 Podizanje kapaciteta Kosovskog poljoprivrednog instituta za fitosanitarnu kontrolu subjekata u poslovanju sa hranom kako bi mogli da ispune standarde EU-a za bezbednost hrane i da poboljšavaju svoju konkurentnost	Godišnje,	200,000/0.00	PIK	PIK BE-IPA	Ovi projekti nisu realizovani zbog procedura nabavke. Ograničeni napredak se može opisati kroz: Priprema laboratorijskih izveštaja za AHV i druge zainteresovane strane na osnovu standarda		Delimičan napredak:

4.2.8 Transfer znanja iz drugih zemalja EU-a za sprovođenje lokalnih inicijativa / LAG	2022 K2	0.00	TAIEX	MPŠRR-AM Donatori / TAIEX	TAIEX je podneo zahtev da omogući posetu nekoj zemlji EU kako bi se videlo najbolje prakse, ali nisam dobio odgovor od TAIEX-a	TAIEX	Delimičan napredak: Nedostajala je podrška donatora u transferu-prenošenju znanja.
4.2.9 Podizanje nacionalne ruralne mreže	2022 Q4	N:100,000 Donatori	TAIEX	DPRR/AM	Pripremljena je „mapa puta“ za uspostavljanje Ruralne mreže		Delimičan napredak: Nakon posete Rumuniji koju finansira TAIEX/odnosno Upravnom autoritetu i Nacionalnoj ruralnoj mreži, nakon povratka pripremljen je plan ili „mapa puta“ za uspostavljanje Kosovske ruralne mreže